

424**O Z N Á M E N I E****Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky**

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 25. mája 2000 bol v New Yorku prijatý Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii.

Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s Opčným protokolom uznesením č. 778 zo 4. februára 2004 a prezident Slovenskej republiky ho ratifikoval 14. júna 2004. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára protokolu, 25. júna 2004.

Opčný protokol nadobudol platnosť 18. januára 2002 v súlade s článkom 14 ods. 1 a pre Slovenskú republiku nadobudne platnosť 25. júla 2004 v súlade s článkom 14 ods. 2.

Ročník 2004

Zbierka zákonov

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Príloha k čiasťke 180

OBSAH:

Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 424/2004 Z. z. – **Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii**

K oznámeniu č. 424/2004 Z. z.

OPČNÝ PROTOKOL

k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii

Štáty, zmluvné strany tohto protokolu,

berúc do úvahy, že na ďalšie dosahovanie cieľov Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“) a implementáciu jeho ustanovení, predovšetkým článkov 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 a 36, by bolo vhodné rozšíriť opatrenia, ku ktorým by sa štáty, zmluvné strany, mali zaviazat v záujme zaručenia ochrany dieťaťa pred predajom detí, detskou prostitúciou a detskou pornografiou,

berúc takisto do úvahy, že Dohovor o právach dieťaťa uznáva právo dieťaťa na ochranu pred ekonomickým vykorisťovaním a pred vykonávaním akejkoľvek práce, ktorá môže byť preň nebezpečná alebo môže brániť jeho vzdelávaniu, alebo ktorá by škodila jeho zdraviu, telesnému, duševnému, duchovnému, mravnému alebo sociálnemu rozvoju,

vážne znepokojené významným a rastúcim medzinárodným obchodovaním s deťmi na účely ich predaja, detskej prostitúcie a detskej pornografie,

hlboko znepokojené rozšírenou a pokračujúcou sexuálnou turistikou, proti ktorej sú deti mimoriadne bezbranné, pretože priamo podporuje predaj detí, detskú prostitúciu a detskú pornografiu,

uznávajúc, že viaceré, obzvlášť zraniteľné skupiny vrátane dievčat sú vystavené väčšiemu riziku sexuálneho zneužívania a že dievčatá sú neúmerne zastúpené medzi sexuálne zneužívanými,

znepokojené z rastúcej dostupnosti detskej pornografie na internete a iných vyvíjajúcich sa technológiách a pripomínajúc Medzinárodnú konferenciu o boji proti detskej pornografii na internete (Viedeň 1999), predovšetkým jej závery vyzývajúce na celosvetovú kriminalizáciu výroby, distribúcie, exportu, vysielania, dovozu, zámernej držby a propagovania detskej pornografie, ako aj zdôrazňovania dôležitosti užšej spolupráce a partnerstva medzi vládami a odvetvím internetu,

presvedčené, že odstránenie predaja detí, detskej prostitúcie a detskej pornografie bude uľahčené prijatím holistického prístupu zaoberajúceho sa faktormi, ktoré k nim prispievajú, vrátane nedostatočného rozvoja, chudoby, ekonomických rozdielov, nerovnej sociálno-ekonomickej štruktúry, rozvrátených rodín, nedostatočného vzdelania, mestsko-vidieckej migrácie, diskriminácie pohlaví, nezodpovedného sexuálneho správania sa dospelých, škodlivých tradičných praktík, ozbrojených konfliktov a obchodovania s deťmi,

presvedčené, že v záujme zníženia dopytu po predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii treba za-

merať úsilie na pozdvihnutie verejného povedomia a presvedčené zároveň o dôležitosti posilňovania globálneho partnerstva medzi všetkými účastníkmi na zdokonalenie uplatnenia práva na národnej úrovni,

berúc na vedomie ustanovenia medzinárodných právnych nástrojov súvisiacich s ochranou detí vrátane Haagskeho dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, Haagskeho dohovoru o občianskych aspektoch medzinárodných únosov detí, Haagskeho dohovoru o súdnej právomoci, príslušných zákonoch, uznávaní, presadzovaní a spolupráci v súvislosti so zodpovednosťou rodičov a s opatreniami na ochranu detí, ako aj Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 182 o zákaze a okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce,

povzbudené obrovskou podporou Dohovoru o právach dieťaťa dokazujúcou existujúci široký zámer podporovať a chrániť práva dieťaťa,

uznávajúc dôležitosť implementácie ustanovení Akčného programu na zabránenie predaja detí, detskej prostitúcie a detskej pornografie a Deklarácie a Akčného programu prijatého na Svetovom kongrese proti komerčnému sexuálnemu vykorisťovaniu detí, ktorý sa uskutočnil v Štokholme od 27. do 31. augusta 1996, a ostatných relevantných rozhodnutí a odporúčaní príslušných medzinárodných orgánov,

berúc náležite do úvahy dôležitosť tradícií a kultúrnych hodnôt všetkých národov na ochranu a harmonický rozvoj dieťaťa,

dohodli sa takto:

Článok 1

Štáty, zmluvné strany, zakážu predaj detí, detskú prostitúciu a detskú pornografiu v zmysle ustanovení tohto protokolu.

Článok 2

Na účely tohto protokolu

- predaj detí znamená akýkoľvek skutok alebo transakciu, pri ktorých osoba alebo skupina osôb odovzdá dieťa inej osobe za odmenu alebo akúkoľvek inú protihodnotu,
- detská prostitúcia znamená využitie dieťaťa pri sexuálnych aktivitách za odmenu alebo akúkoľvek inú protihodnotu,
- detská pornografia znamená akékoľvek zobrazenie akýmkoľvek prostriedkami dieťaťa zaoberajúceho

sa skutočnými alebo simulovanými jednoznačnými sexuálnymi aktivitami alebo akékoľvek zobrazenie pohlavných orgánov dieťaťa predovšetkým na sexuálne účely.

Článok 3

1. Každý štát, zmluvná strana, zabezpečí, aby boli ako minimum nasledujúce skutky a aktivity plne pokryté jeho trestným právom bez ohľadu na to, či sú tieto trestné činy spáchané v danej krajine alebo na medzinárodnej úrovni, individuálne alebo organizovaným spôsobom

a) v súvislosti s predajom detí podľa definície v článku 2:

- i) ponúkanie, dodávanie alebo prijatie dieťaťa akýmkoľvek spôsobom na účely
 - a. sexuálneho zneužívania dieťaťa,
 - b. dodania orgánov dieťaťa za odplatu,
 - c. zamestnania dieťaťa na nútených prácach,
- ii) nečestné získanie súhlasu s osvojením dieťaťa v úlohe sprostredkovateľa v rozpore s platnými medzinárodnými právnymi nástrojmi osvojenia,

b) ponúkanie, získavanie, sprostredkovanie alebo poskytovanie dieťaťa na detskú prostitúciu podľa definície v článku 2,

c) výroba, distribúcia, rozširovanie, dovoz, vývoz, ponúkanie, predaj alebo držba detskej pornografie podľa definície v článku 2 na uvedené účely.

2. S výhradou ustanovení vnútroštátnej legislatívy štátu, zmluvnej strany, sa to isté vzťahuje aj na pokus spáchať ktorýkoľvek z týchto činov a na spolupáchatelstvo alebo účasť na ktoromkoľvek z týchto činov.

3. Každý štát, zmluvná strana, ustanoví trestnosť týchto trestných činov a ich potrestanie primeranými trestami, ktoré zohľadnia ich závažnú povahu.

4. S výhradou ustanovení vnútroštátnej legislatívy každý štát, zmluvná strana, prijme opatrenia podľa potreby na ustanovenie zákonnej zodpovednosti právnických osôb za trestné činy stanovené v odseku 1 tohto článku. V závislosti od právnych princípov štátu, zmluvnej strany, môže byť táto zákonná zodpovednosť právnických osôb trestná, občianskoprávna alebo administratívna.

5. Štáty, zmluvné strany, prijímú všetky primerané zákonné a administratívne opatrenia na zabezpečenie, aby všetky osoby podieľajúce sa na osvojení dieťaťa konali v súlade s platnými medzinárodnými právnymi nástrojmi.

Článok 4

1. Každý štát, zmluvná strana, prijme všetky opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie jeho súdnej právomoci nad trestnými činmi uvedenými v článku 3 ods. 1, ak sú tieto trestné činy spáchané na jeho území alebo na palube lode alebo lietadla registrovaného v danom štáte.

2. Každý štát, zmluvná strana, môže prijať všetky opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie

jeho súdnej právomoci nad trestnými činmi uvedenými v článku 3 ods. 1 v nasledujúcich prípadoch:

a) ak je údajný páchatel štátnym príslušníkom daného štátu alebo osobou, ktorá má svoj obvyklý pobyt na jeho území,

b) ak je obeť štátnym príslušníkom daného štátu.

3. Každý štát, zmluvná strana, prijme aj také opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie jeho súdnej právomoci nad uvedenými trestnými činmi, ak sa údajný páchatel nachádza na jeho území a ak ho nevydá inému štátu, zmluvnej strane, na základe skutočnosti, že trestný čin bol spáchaný jeho štátnym príslušníkom.

4. Tento protokol nevyklučuje žiadnu súdnu právomoc vykonávanú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 5

1. Trestné činy uvedené v článku 3 ods. 1 sa budú považovať za trestné činy podliehajúce vydaniu v rámci akejkoľvek zmluvy o vydávaní uzavretej medzi štátmi, zmluvnými stranami, a budú začlenené medzi trestné činy podliehajúce vydaniu v každej zmluve o vydávaní uzavretej následne medzi týmito štátmi v súlade s podmienkami stanovenými v týchto zmluvách.

2. Ak štát, zmluvná strana, ktorý podmieňuje vydávanie existenciou zmluvy, dostane žiadosť o vydanie od iného štátu, zmluvnej strany, s ktorým nemá uzavretú zmluvu o vydávaní, môže považovať tento protokol za právny základ na vydanie v súvislosti s takými trestnými činmi. Vydanie bude podliehať podmienkam stanoveným v právnom poriadku dožiadaného štátu.

3. Štáty, zmluvné strany, ktoré nepodmieňujú vydávanie existenciou zmluvy, budú považovať také trestné činy za trestné činy podliehajúce vzájomnému vydávaniu v závislosti od podmienok stanovených v právnom poriadku dožiadaného štátu.

4. Na účely vydávania medzi štátmi, zmluvnými stranami, budú také trestné činy posudzované tak, akoby boli spáchané nielen na mieste, kde k nim došlo, ale aj na území štátov, od ktorých sa požaduje stanovenie ich súdnej právomoci v súlade s článkom 4.

5. Ak je žiadosť o vydanie predložená v súvislosti s trestným činom uvedeným v článku 3 ods. 1 a ak dožiadaný štát, zmluvná strana, od ktorého sa vydanie požaduje, nechce vydať alebo nevydá páchatela z dôvodu jeho štátnej príslušnosti, podnikne tento štát príslušné opatrenia na predloženie tohto prípadu kompetentným orgánom na trestné stíhanie.

Článok 6

1. Štáty, zmluvné strany, si vzájomne poskytnú najvyššiu mieru pomoci v súvislosti s vyšetrovaním alebo s trestným konaním, alebo s konaním o extradícii začatým vo veci trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 vrátane pomoci pri získavaní dôkazov potrebných pre konanie, ktoré majú k dispozícii.

2. Štáty, zmluvné strany, budú vykonávať svoje po-

vinnosti podľa odseku 1 tohto článku v súlade so všetkými zmluvami alebo s inými dohodami o vzájomnej právnej pomoci, ktoré môžu mať navzájom uzavreté. Ak také zmluvy alebo dohody neexistujú, poskytnú si štáty, zmluvné strany, vzájomnú pomoc v súlade s ich vnútroštátnou legislatívou.

Článok 7

Štáty, zmluvné strany, na základe ustanovení svojho vnútroštátneho práva

- a) prijímú podľa potreby opatrenia na zhabanie a konfiškáciu
 - i) tovaru, akým sú materiály, majetok alebo iné prostriedky použité na spáchanie alebo umožnenie spáchania trestných činov podľa tohto protokolu,
 - ii) príjmov získaných z takých trestných činov,
- b) splnia požiadavky iného štátu, zmluvnej strany, na zhabanie a konfiškáciu tovaru alebo príjmov uvedených v bode a) i),
- c) prijímú opatrenia zamerané na dočasné alebo trvale uzavretie priestorov použitých na spáchanie takých trestných činov.

Článok 8

1. Štáty, zmluvné strany, prijímú vhodné opatrenia na ochranu práv a záujmov detských obetí skutkov zakázaných podľa tohto protokolu vo všetkých etapách trestnoprávneho konania najmä tým, že:

- a) uznajú zraniteľnosť detských obetí a postupy prispôbia tak, aby sa zohľadnili ich osobitné potreby vrátane ich osobitných potrieb ako svedkov,
- b) budú informovať detské obeť o ich právach, ich úlohe a rozsahu, o časovom pláne a vývoji konania, ako aj o stave ich prípadov,
- c) umožnia prezentáciu a zohľadnenie názorov, potrieb a obáv detských obetí pri konaniach, ktoré majú dosah na ich osobné záujmy, spôsobom, ktorý je v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátnej legislatívy,
- d) poskytnú detským obetiam primerané podporné služby počas celého právneho procesu,
- e) poskytnú primeranú ochranu súkromia a identity detských obetí a prijímú opatrenia v súlade s vnútroštátnou legislatívou na zamedzenie rozširovania informácií, ktoré by mohli viesť k identifikácii detských obetí,
- f) v prípade potreby zabezpečia ochranu detských obetí, ako aj ich rodín a svedkov vystupujúcich v ich mene pred zastrašovaním a odplatou,
- g) predídu zbytočným odkladom pri riešení prípadov a pri plnení súdnych príkazov alebo rozhodnutí o odškodnení detských obetí.

2. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby neistota, pokiaľ ide o skutočný vek obetí, nebránila začatiu trestného vyšetrovania vrátane vyšetrovania zameraného na zistenie veku obeť.

3. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby pri zaobchádzaní s deťmi, ktoré sú obeťami trestných činov opísaných v tomto protokole, vychádzal trestnoprávny

system predovšetkým z hľadiska ochrany záujmov dieťaťa.

4. Štáty, zmluvné strany, prijímú opatrenia na zabezpečenie primeraného zaškolenia osôb, ktoré pracujú s obeťami trestných činov zakázaných podľa tohto protokolu, formou špecifických právnych a psychologických školení.

5. Štáty, zmluvné strany, prijímú v relevantných prípadoch opatrenia na ochranu bezpečnosti a bezúhonnosti osôb, prípadne organizácií podieľajúcich sa na prevencii, prípadne ochrane a rehabilitácii obetí takých trestných činov.

6. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nebude interpretovať tak, aby bránilo uplatneniu práv alebo porušovalo práva obvinených na spravodlivé a nestranné súdne konanie.

Článok 9

1. Štáty, zmluvné strany, prijímú alebo posilnia, zavedú a budú rozširovať zákony, administratívne opatrenia, sociálnu politiku a programy na zabránenie trestným činom uvedeným v tomto protokole. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať ochrane detí, ktoré sú osobitne bezbranné voči takým činom.

2. Štáty, zmluvné strany, budú posilňovať povedomie širokej verejnosti vrátane detí o preventívnych opatreniach a škodlivých vplyvoch trestných činov uvedených v tomto protokole prostredníctvom informácií poskytovaných všetkými vhodnými prostriedkami, vzdelávaním a školením. Pri plnení svojich povinností podľa tohto článku budú štáty, zmluvné strany, nabádať k účasti verejnosti a predovšetkým detí a detských obetí na takýchto informáciách, vzdelávacích a školiacich programoch aj na medzinárodnej úrovni.

3. Štáty, zmluvné strany, prijímú všetky možné opatrenia s cieľom zabezpečiť každú vhodnú pomoc obetiam takých trestných činov vrátane ich plnej sociálnej reintegrácie a ich plného fyzického a psychického zotavenia.

4. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby všetky detské obeť každého z trestných činov uvedených v tomto protokole mali bez diskriminácie prístup k primeranému postupom pri domáhaní sa odškodnenia za škody spôsobené právne zodpovednými osobami.

5. Štáty, zmluvné strany, prijímú primerané opatrenia na účely účinného zabránenia výrobe a rozširovaniu materiálov propagujúcich trestné činy uvedené v tomto protokole.

Článok 10

1. Štáty, zmluvné strany, podniknú všetky potrebné kroky na posilnenie medzinárodnej spolupráce formou mnohostranných, regionálnych a dvojstranných dohôd o predchádzaní, odhaľovaní, vyšetrovaní, trestnom stíhaní a potrestaní osôb zodpovedných za činy súvisiace s predajom detí, detskou prostitúciou, detskou pornografiou a detskou sexuálnou turistikou. Štáty, zmluvné strany, budú takisto podporovať me-

dzinárrodnú spoluprácu a koordináciu medzi svojimi orgánmi, národnými a medzinárodnými mimovládny-mi organizáciami a medzinárodnými organizáciami.

2. Štáty, zmluvné strany, budú podporovať medzi-národnú spoluprácu na pomoc deťským obetiam pri ich fyzickom a psychickom zotavení, sociálnej reinteg-rácii a repatriácii.

3. Štáty, zmluvné strany, budú podporovať posilňo-vanie medzinárodnej spolupráce v záujme riešenia prí-čin prispievajúcich k zraniteľnosti detí formou predaja detí, detskej prostitúcie, detskej pornografie a detskej sexuálnej turistiky, akými sú napríklad chudoba a ne-dostatočný rozvoj.

4. Štáty, zmluvné strany, ktoré na to majú podmien-ky, poskytnú finančnú, technickú alebo inú pomoc prostredníctvom existujúcich mnohostranných, regio-nálnych a dvojstranných alebo iných programov.

Článok 11

V tomto protokole nič neovplyvní akékoľvek ustano-venie, ktoré je priaznivejšie na realizáciu práv dieťaťa a ktoré sa môže nachádzať

- a) vo vnútroštátnej legislatíve štátu, zmluvnej strany,
- b) v medzinárodnom práve platnom v danom štáte.

Článok 12

1. Každý štát, zmluvná strana, predloží do dvoch ro-kov po nadobudnutí platnosti tohto protokolu pre ten-to štát, zmluvnú stranu, správu Výboru pre práva die-ťaťa s podrobnými informáciami o opatreniach prijatých na implementáciu ustanovení tohto protoko-lu.

2. Po predložení tejto podrobnej správy zahrnie kaž-dý štát, zmluvná strana, do správ predkladaných Vý-boru pre práva dieťaťa podľa článku 44 dohovoru všet-ky ďalšie informácie týkajúce sa implementácie tohto protokolu. Ostatné štáty, zmluvné strany protokolu, budú predkladať správu raz za päť rokov.

3. Výbor pre práva dieťaťa môže vyžadovať od štátov, zmluvných strán, ďalšie informácie týkajúce sa imple-mentácie ustanovení tohto protokolu.

Článok 13

1. Tento protokol je otvorený na podpis pre každý štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru alebo ho podpísal.

2. Tento protokol podlieha ratifikácii a je otvorený na prístupenie pre ktorýkoľvek štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru alebo ho podpísal. Ratifikačné listi-ny alebo listiny o prístupe budú uložené u generálneho tajomníka OSN.

Článok 14

1. Tento protokol nadobudne platnosť tri mesiace po

uložení desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pri-stúpení.

2. Pre každý štát, ktorý tento protokol ratifikuje ale-bo ktorý pristúpi k tomuto protokolu po nadobudnutí jeho platnosti, nadobudne tento protokol platnosť je-den mesiac po dni uloženia jeho vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe.

Článok 15

1. Každý štát, zmluvná strana, môže kedykoľvek vy-povedať tento protokol písomným oznámením generál-nemu tajomníkovi OSN, ktorý bude o tom následne in-formovať ostatné štáty, zmluvné strany dohovoru, a všetky štáty, ktoré dohovor podpísali. Výpoveď nado-budne účinnosť jeden rok po doručení tohto oznáme-nia generálnemu tajomníkovi OSN.

2. Taká výpoveď nebude mať za následok oslobode-nie štátu, zmluvnej strany, od záväzkov podľa tohto protokolu vo vzťahu k akémukoľvek trestnému činu, ku ktorému dôjde pred dňom účinnosti výpovede. Takisto taká výpoveď žiadnym spôsobom nebráni po-kračovať v posudzovaní akejkoľvek záležitosti, ktorú už Výbor zvažoval pred dňom nadobudnutia účinnos-ti tejto výpovede.

Článok 16

1. Každý štát, zmluvná strana, môže navrhnúť zme-nu a predložiť ju generálnemu tajomníkovi OSN. Gene-rálny tajomník OSN následne oznámi navrhovanú zmenu štátom, zmluvným stranám, so žiadosťou, aby sa vyjadrili, či sú za zvolanie konferencie štátov, zmluv-ných strán, na účely posúdenia a rozhodnutia o návr-hoch. Ak do štyroch mesiacov od dátumu takého ozná-menía bude najmenej jedna tretina štátov, zmluvných strán, za zvolanie takejto konferencie, zvolá ju generál-ny tajomník OSN pod záštitou OSN. Každá zmena pri-jatá väčšinou štátov, zmluvných strán, prítomných a hlasujúcich na konferencii, bude predložená na schválenie Valnému zhromaždeniu OSN.

2. Zmena prijatá v súlade s odsekom 1 tohto článku nadobudne platnosť po jej schválení Valným zhromaž-dením OSN a po jej prijatí dvojtretinovou väčšinou štá-tov, zmluvných strán.

3. Po nadobudnutí platnosti zmeny sa táto stáva zá-väznou pre tie štáty, zmluvné strany, ktoré ju prijali, pričom ostatné štáty, zmluvné strany, sú naďalej via-zané ustanoveniami tohto protokolu a všetkými jeho predchádzajúcimi zmenami, ktoré prijali.

Článok 17

1. Tento protokol, ktorého text v arabčine, čínštine, angličtine, francúzštine, ruštine a španielčine je rov-nako autentický, bude uložený v archívoch OSN.

2. Generálny tajomník OSN rozošle overené výtlačky tohto protokolu všetkým štátom, zmluvným stranám dohovoru, a všetkým štátom, ktoré tento dohovor pod-písali.

K oznámeniu č. 424/2004 Z. z.

OPTIONAL PROTOCOL
to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children,
child prostitution and child pornography

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet, held in Vienna in 1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

- (a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;

- (b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;
- (c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

- (a) In the context of sale of children as defined in article 2:
- (i) Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:
- (a) Sexual exploitation of the child;
- (b) Transfer of organs of the child for profit;
- (c) Engagement of the child in forced labour;
- (ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;
- (b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;
- (c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

2. Subject to the provisions of the national law of a State Party, the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.

3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.

4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.

2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences

referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:

- (a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;
- (b) When the victim is a national of that State.

3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.

4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in such treaties.

2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.

5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual le-

gal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

- (a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:
 - (i) Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present protocol;
 - (ii) Proceeds derived from such offences;
- (b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a);
- (c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

- (a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;
- (b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;
- (c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;
- (d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;
- (e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;
- (f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;
- (g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.

2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.

3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.

4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.

5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.

2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psy-

chological recovery, social reintegration and repatriation.

3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.

4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.